T077 BL VII (31) 1442 Căn Bản Thuyết Nhất Thiết Hữu Bộ Tỳ Nại Da Q31

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 31

CAÊN BAÛN THUYEÁT
NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA
QUYEÅN 31

Hoïc Xöù Thöù Hai Möôi Moát: TAÊNG KHOÂNG SAI VOÄI GIAÙO THOÏ BÍ SOÂ NI (Tieáp Theo)

Nhieáp Tuïng: Luïc chuùng daïy phi lyù, Ñaïi-loä vaø Tieåu Loä, Phaät khieán hieån thaéng ñöùc, Keå laïi nhôn duyeân xöa, Nhôn chuoät ñöôïc giaøu coù, Y vöông khôûi taâm maïn, Keå vieäc cuûa Trí maõ, Khoâng phaûi Thaùnh chôù löôøng. Do Phaät baûo caùc Bí-soâ kyø tuùc theo thöù lôùp ñeán giaùo thoï ni chuùng, luùc ñoù tôùi phieân Luïc chuùng Bí-soâ, khi ñeán giaùo thoï Bí-soâ ni cuøng hoï cöôøi noùi giôõn côït hoaëc duøng thaân tay sôø moù nhau, coâ naøo öa thích thì cuøng laøm vieäc phi phaùp, coâ naøo khoâng öa thích thì ra ngoaøi cheâ traùch. Caùc Bí- soâ ni thieåu duïc trì giôùi lieàn ñem vieäc naøy baïch caùc Bí-soâ, caùc Bí-soâ baïch Phaät, Phaät noùi: “Tuy theo thöù lôùp nhöng khoâng neân sai Luïc chuùng Bí-soâ giaùo thoï Bí-soâ ni”. Chuùng taêng nghe lôøi Phaät daïy khoâng sai, nhöng Luïc chuùng Bí-soâ vaãn theo thöù lôùp ñeán giaùo thoï ni chuùng vaø cuõng gioáng nhö tröôùc laøm vieäc phi phaùp, Phaät noùi: “Neáu khoâng ñöôïc taêng sai thì khoâng neân giaùo thoï ni chuùng”. Sau ñoù Luïc chuùng lieàn ra ngoaøi giôùi taùc phaùp sai laãn nhau, Phaät noùi: “Khoâng ñöôïc ra ngoaøi giôùi taùc phaùp sai laãn nhau”. Sau ñoù Luïc chuùng ôû trong giôùi laáy côù bònh gôûi duïc bieät chuùng sai laãn nhau, Phaät noùi: “Khoâng ñöôïc bieät chuùng sai ngöôøi, neân vaøo ngaøy möôøi laêm luùc laøm leã tröôûng tònh, chuùng taêng taäp hoïp ñaày ñuû, vaøo luùc ñoù Taêng taùc phaùp sai ngöôøi ñeán giaùo thoï ni chuùng. Tröôùc neân hoûi Bí-soâ: “Cuï thoï

coù theå giaùo thoï Bí-soâ ni khoâng?”, neáu ñaùp coù theå thì Taêng neân sai moät Bí-soâ baïch nhò yeát ma nhö sau: Ñaïi ñöùc taêng giaø laéng nghe, Bí-soâ naøy teân laø ngöôøi ñeán gioùa thoï Bí-soâ ni, Bí-soâ naøy teân baèng loøng ñeán giaùo thoï

Bí-soâ ni. Neáu taêng ñuùng thôøi ñeán, taêng chaáp thuaän, nay Taêng sai Bí-soâ teân ñeán giaùo thoï Bí-soâ ni, Bí-soâ naøy baèng loøng giaùo hoï Bí- soâ ni. Baïch nhö vaäy. Ñaïi ñöùc Taêng giaø laéng nghe, Bí-soâ naøy teân laø ngöôøi ñeán giaùo thoï Bí-soâ ni, Bí-soâ naøy baèng loøng giaùo thoï Bí-soâ ni. Nay taêng chaáp thuaän sai Bí-soâ teân ñeán giaùo thoï Bí-soâ ni, neáu cuï thoï naøo chaáp thuaän sai Bí- soâ teân ñeán giaùo thoï Bí-soâ ni thì im laëng, ai khoâng chaáp thuaän thì noùi. Taêng nay chaáp thuaän sai Bí-soâ teân ñeán giaùo thoï Bí-soâ ni roài vì im laêng. Toâi nay nhôù giöõ nhö vaäy. Luùc ñoù caùc Bí-soâ taùc phaùp sai ngöôøi ñeán giaùo thoï ni chuùng maø khoâng coù löïa choïn, Phaät noùi: “Neáu töï mình khoâng ñieàu phuïc thì khoâng theå naøo ñieàu phuïc ñöôïc ngöôøi khaùc; neáu töï mình khoâng tòch tónh thì khoâng theå naøo laøm cho ngöôøi khaùc ñöôïc tòch tónh; neáu töï mình khoâng an laïc thì khoâng theå naøo laøm cho ngöôøi khaùc ñöôïc an laïc; neáu töï mình khoâng ñoaïn dieät thì khoâng theå naøo laøm cho ngöôøi khaùc ñöôïc ñoaïn dieät; neáu töï mình sa vaøo buøn tham duïc thì khoâng theå naøo cöùu vôùt ñöôïc ngöôøi khaùc. Caùc Bí-soâ khoâng neân khoâng löïa choïn maø voäi sai, neáu Bí-soâ hoäi ñuû baûy phaùp thì chuùng neân sai giaùo thoï Bí-soâ ni, ñoù laø: Trì giôùi, ña vaên, laø baäc kyø tuùc, raønh ngoân ngöõ ñoâ thaønh, khoâng töøng laøm nhô nhieãm Bí- soâ ni, kheùo hay phaân bieät taùm phaùp Tha thaéng vaø kheùo hay giaûi thích taùm phaùp toân troïng. Sao goïi laø trì giôùi? laø ñoái vôùi boán phaùp Ba-la-thò-ca khoâng phaïm moät phaùp naøo. Sao goïi laø Ña vaên? Laø thoâng suoát hai boä giôùi kinh. Sao goïi laø baäc kyø tuùc? Töùc laø thoï vieân cuï ñuû hai möôi naêm hoaëc hôn. Sao goïi laø raønh ngoân ngöõ ñoâ thaønh? Coù theå hieåu ñöôïc ngoân ngöõ cuûa thaønh ñoâ vaø thoâng caû tieáng ñòa phöông. Sao goïi laø khoâng töøng laøm nhô nhieãm Bí-soâ ni? Töùc laø khoâng heà cuøng ni hai thaân xuùc chaïm nhau, neáu lôû coù phaïm thì ñaõ nhö phaùp saùm hoái. Sao goïi laø kheùo hay phaân bieät taùm phaùp tha thaéng? Laø kheùo bieát roõ khai giaù cuûa taùm phaùp ñaàu. Sao goïi laø kheùo giaûi thích taùm phaùp toân troïng? Laø ñoái vôùi taùm vieäc naøy kheo hay khai dieãn. Neáu Bí-soâ hoäi ñuû taùm phaùp naøy chuùng neân sai giaùo thoï Bí-soâ ni. “Luùc ñoù Luïc chuùng Bí-soâ khoâng ñöôïc chuùng sai vaãn töï tieän ñeán giaùo thoï ni chuùng, caùc Bí-soâ thieåu duïc lieàn cheâ traùch roài baïch Phaät, Phaät do nhaân duyeân naøy nhoùm hoïp caùc Bí-soâ… cho ñeán caâu: … Nôi Tyø-naïi-da cheá hoïc xöù naøy cho caùc Bí-soâ nhö sau: “Neáu laïi coù Bí-soâ, Taêng khoâng sai maø töï ñeán giaùo thoï Bí-soâ ni, phaïm Ba-daät-ñeå-ca.”

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 31
438

Trong thaønh Thaát-la-phieät coù moät Baø-la-moân cöôùi vôï khoâng bao laâu sau lieàn sanh moät ñöùa con nhöng khoâng may maïng chung, thôøi gian sau ngöôøi vôï laïi coù thai, Baø-la-moân naøy lo sôï ñöùa con saép sanh ra seõ cheát gioáng nhö ñöùa con ñaàu neân ngoài choáng maù öu saàu. Baø cuï haøng xoùm thaáy vaäy lieàn noùi: “Ngaøy naøo vôï oâng sanh, haõy ñeán keâu toâi”. Sau ñoù vôï oâng ñeán ngaøy sanh, oâng lieàn ñeán baùo tin cho baø cuï , baø cuï vöøa tôùi thì ngöôøi vôï ñaõ sanh ñöôïc moät ñöùa con trai, baø lieàn boàng ñöùa beù taém röûa saïch seõ, laáy baïch ñieäp

môùi quaán quanh thaân beù roài nhoû sanh toâ thöôïng dieäu vaøo mieäng cuûa beù. Baø keâu ñöùa tôù gaùi ñeân baûo raèng: “Ngöôi haõy boàng ñöùa beù naøy ñeán ngaõ tö Ñaïi-loä, neáu thaáy coù sa moân, Baø-la-moân naøo ñi qua, ngöôi neân chí thaønh chí kính thöa raèng: “Ñöùa beù naøy xin ñöôïc kính leã döôùi chaân cuûa Thaùnh giaû”. Nhö vaäy cho ñeán chieàu toái neáu ñöùa beù coøn soáng thì boàng veà, neáu cheát thì boû choã naøo tuøy ngöôi roài trôû veà ñaây”. Ñöùa tôù gaùi vaâng lôøi boàng ñöùa beù ñaët ôû ngaõ tö Ñaïi-loä, heã thaáy coù sa moân, Baø-la-moân naøo ñi ngang qua ñeàu noùi nhö lôøi baø cuï daën vaø hoï ñeàu chuù nguyeän cho ñöùa beù ñöôïc khoâng bònh, soáng laâu, thieân thaàn uûng hoä vaø sôû nguyeän cuûa cha meï ñöùa beù ñöôïc vieân maõn. Luùc ñoù theá toân cuõng ñaép y mang baùt ñi ngang qua Ñaïi-loä naøy vaø cuõng chuù nguyeän cho ñöùa beù gioáng nhö treân. Ñeán chieàu ñöùa tôù gaùi thaáy ñöùa beù vaãn coøn soáng beøn boàng veà nhaø, cha meï ñöùa beù heát söùc vui möøng beøn nhoùm hoïp thaân toäc laïi laøm tieäc ñeå chuùc möøng vaø muoán thaân toäc daët teân cho ñöùa beù. Thaân toäc baøn vôùi nhau: “Ñöùa beù naøy môùi sanh ra ñem ñaët nôi ngaõ tö Ñaïi-loä, vaäy neân ñaët teân laø Ñaïi-loä”. Ñoàng töû Ñaïi-loä naøy do ñöôïc nuoâi döôõng toát neân mau khoân lôùn, hoïc thoâng caùc ngheà kyû xaûo , caùc moân toaùn soá... cho ñeán caùc nghi thöùc cuûa Baø-la-moân nhö caùch aên maëc, taåy tònh, xöôùng tuïng... thaûy ñeàu thoâng suoát, laïi coøn hoïc thoâng boán minh luaän vaø saùu taùc nghieäp coù ñaày ñuû ñaïi trí hueä giaùo thoï cho naêm traêm ñoàng töû. Meï cuûa Ñaïi-loä thôøi gian sau laïi coù thai, ñeán ngaøy sanh baø cuï haøng xoùm laïi ñeán cuõng gioáng nhö laàn tröôùc baûo ñöùa tôù gaùi boàng haøi nhi ñaët ôû ngaõ tö Ñaïi- loä, heã thaáy coù sa moân, Baø-la-moân naøo ñi ngang qua ñeáu chí thaønh chí kính noùi nhö laàn tröôùc, ñeán chieàu neáu coøn soáng thì boàng veà... gioáng nhö laàn tröôùc, nhöng laàn naøy ñöùa tôù gaùi khoâng ñaët haøi nhi ôû Ñaïi-loä maø ñaët ôû tieåu loä. Ñeán chieàu thaáy ñöùa beù coøn soáng lieàn boàng veà nhaø, cha meï ñöùa beù vui möøng môû tieäc... gioáng nhö laàn tröôùc, thaân toäc beøn ñaët teân cho ñöùa beù laø Tieåu Loä. Tieåu loä daàn daàn lôùn khoân khoâng ñöôïc thoâng minh trí hueä nhö anh vì baåm taùnh ngu ñoän, thaày giaùo thoï daïy Tieåu Loä hoïc chöông Taát Ñaøm, chæ coù hai chöõ Taát Ñaøm nhöng Tieåu Loä hoïc chöõ Taát thì queân chöõ Ñaøm, hoïc chöõ Ñaøm lieàn queân chöõ Taát neân vò thaày ñeán noùi vôùi cha meï

cuûa Tieåu loä laø khoâng theå daïy ñöôïc nöõa. Cha meï nghe roài lieàn suy nghó: “Ñaâu phaûi taát caû Baø-la-moân ñeàu coù vaên hoïc, ta neân tìm minh sö daïy cho con hoïc Minh luaän”, nghó roài lieàn daãn ñeán choã Minh sö cho ñoïc tuïng Minh luaän, chæ coù hai chöõ Boàng Coáng nhöng Tieåu Loä heã hoïc chöõ Boàng thì queân chöõ Coáng, hoïc chöõ Coáng lieàn queân chöõ Boàng, gioáng nhö thaày daïy tröôùc Minh sö cuõng noùi vôùi cha meï cuûa Tieåu loä laø khoâng theå daïy ñöôïc nöõa. Cha meï nghe roài lieàn suy nghó: “Ñaâu phaûi taát caû Baø-la-moân ñeàu coù theå tuïng taäp, chæ caàn thuoäc doøng hoï Baø-la-moân thì khoâng ñeán noåi chòu khoå sôû”. Do baåm taùnh ngu ñoän neân teân Tieåu Loä daàn daàn trôû thaønh Ngu-loä, thôøi

gian sau ngöôøi cha bònh naëng keâu Ñaïi-loä ñeán noùi raèng: “Sau khi cha maát, ñoái vôùi con cha chaúng coù gì lo laéng, chæ lo cho Ngu-loä khoâng hieåu bieát. Vì vaäy con chôù khinh khi noù, an nguy coù nhau, tröôùc sau neân giuùp ñôõ laãn nhau môùi heát nghóa anh em”. Nhö Phaät ñaõ daïy: “Tích tuï ñeàu tieâu taùn, Cao ngaát aét rôi rôùt, Sum hoïp roài bieät ly, Coù soáng ñeàu phaûi cheát”. Noùi xong ngöôøi cha qua ñôøi, hai ngöôøi con ñau buoàn ñöa thi theå cha vaøo röøng thieâu ñoát roài öu buoàn trôû veà nhaø. Luùc ñoù toân giaû Xaù-lôïi-töû vaø toân giaû Muïc-kieàn-lieân cuøng naêm traêm Bí-soâ ñeán nöôùc Kieàu-taùt-la du haønh daàn daàn ñeán thaønh Thaát-la-phieät , daân chuùng trong thaønh nghe tin lieân cuùng ra thaønh nghinh ñoùn. Luùc ñoù Ñaïi-loä ñang daïy hoïc cho naêm traêm ngöôøi ôû döôùi moät taøng caây, thaáy daân chuùng cuøng ra thaønh lieàn hoûi hoïc troø: “Hoï ñi ñaâu theá?”, hoïc troø ñaùp: “Hoï ra thaønh nghinh ñoùn hai toân giaû Xaù-lôïi-töû vaø Muïc-kieàn-lieân”. Ñaïi-loä noùi: “Ta nghe noùi hai vò naøy boû doøng Baø-la-moân toái thöôïng ñeå theo sa moân Kieàu-ñaùp-ma thuoäc doøng Saùt-ñeá-lôïi thuoäc giai caáp thöù hai xuaát gia, caàn gì phaûi ñi nghinh ñoùn”. Trong soá moân nhôn coù moät ngöôøi teân laø Ma-naïp-phöôïc-ca voán toân troïng Tam baûo lieàn noùi vôùi Ñaïi-loä: “Ñaïi sö chôù noùi lôøi naøy, hai vò aáy ñeàu ñaõ chöùng Thaùnh quaû coù ñaïi oai thaàn, neáu ñaïi sö ñöôïc nghe hoï thuyeát phaùp chaéc chaén cuõng seõ theo hoï caàu xuaát gia”. Thöôøng leä ñeán ngaøy nghæ caùc hoïc troø ñi chôi caùc nôi, luùc ñoù vaøo ngaøy nghæ, Ñaïi-loä nghe Ma-naïp- phöôïc-ca khen ngôïi Tam baûo neân muoán aâm thaàm xem xeùt, vöøa ra khoûi thaønh gaëp moät Bí-soâ ñang kinh haønh döôùi goác caây lieàn ñeán beân Bí-soâ hoûi: “toâi muoán nghe dieäu phaùp cuûa Theá toân, toân giaû coù theå noùi cho toâi nghe ít nhieàu ñöôïc chaêng?”, Bí-soâ lieàn giaûng roäng veà möôøi aùc nghieäp ñaïo vaø möôøi thieän nghieäp ñaïo, Ñaïi-loä nghe roài taâm sanh tín kính noùi vôùi Bí-soââ: “khoâng bao laâu sau toâi seõ trôû laïi”, noùi roài töø giaõ ra veà. Vaøo moät

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 31
440

ngaøy nghæ khaùc Ñaïi-loä laïi ñeán choã Bí-soâ, laàn naøy Bí-soâ noùi veà möôøi hai duyeân sanh, Ñaïi-loä nghe roài taâm sanh tín kính gaáp boäi noùi vôùi Bí-soâ: “Thaùnh giaû, toâi muoán ñöôïc ôû trong phaùp luaät kheùo giaûng noùi xuaát gia, ôû choã Nhö lai tu phaïm haïnh”. Bí-soâ lieàn suy nghó: “Ta neân cho Ñaïi-loä xuaát gia ñeå ngöôøi naøy ôû trong Phaät phaùp côûi xe phaùp, caàm ñuoác phaùp”, nghó roài lieàn baûo Ñaïi-loä: “Tuøy theo yù oâng muoán”, Ñaïi-loä noùi: “ÔÛ ñaây coù nhieàu ngöôøi bieát toâi, thaày haõy ñöa toâi ñeán phöông khaùc xuaát gia”. Bí-soâ lieàn ñöa Ñaïi-loä ñeán nôi khaùc cho xuaát gia vaø cho thoï Vieân cuï roài noùi: “Coù hai loaïi hoïc nghieäp laø ñoïc tuïng vaø thieàn tö, cuï thoï muoán hoïc loaïi naøo?”, ñaùp laø muoán hoïc caû hai thöù. Keå töø hoâm ñoù trôû ñi Ñaïi-loä chuyeân taâm ñoïc tuïng caùc kinh, khoâng bao laâu sau thoâng suoát caû ba taïng; ñaàu ñeâm cuoái ñeâm quaùn saùt tö duy thieàn ñònh ñoaïn tröø caùc phieàn naõo hoaëc, chöùng quaû A-la-haùn, ñöôïc tam minh, luïc thoâng, baùt giaûi thoaùt, nhö thaät lieãu tri: sanh töû ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc neân laøm ñaõ laøm xong, khoâng coøn thoï

thaân sau. Taâm khoâng chöôùng ngaïi nhö tay naém hö khoâng, nhö dao caét muøi thôm, yeâu gheùt khoâng khôûi, xem vaøng vaø ñaát nhö nhau khoâng coù khaùc bieät, ñoái vôùi danh lôïi thaûy ñeàu xaû boû, Thích Phaïm chö thieân thaûy ñeàu cung kính. Ñaïi-loä chöùng quaû roài lieàn suy nghó: "Ta ôû ñaây sieâng tu ñoïc tuïng tö duy, nhöõng gì caàn ñöôïc nay ñeàu ñaõ ñöôïc, ta neân ñeán thaønh Thaát-la-phieät ñaûnh leã Theá toân thöøa söï cuùng döôøng", nghó roài lieàn cuøng naêm traêm moân ñoà chaáp trì y baùt daàn daàn ñi ñeán thaønh Thaát-la- phieät, ngöôøi trong thaønh nghe tin naøy ñeàu ra thaønh nghinh ñoùn. Ngu-loä töø ngaøy bieät ly anh, gia nghieäp ngaøy caøng sa suùt trôû neân ngheøo cuøng phaûi ñi xin aên, luùc ñoù Ngu-loä thaáy daân chuùng keùo nhau ra thaønh lieàn hoûi thaêm môùi bieát laø anh mình cuøng naêm traêm moân ñoà saép ñeán ñaây. Ngu-loä suy nghó: "Nhöõng ngöôøi naøy khoâng phaûi anh em, cuõng khoâng phaûi toân thaân coøn ra thaønh nghinh ñoùn. Ta laø em cuûa Ñaïi-loä leõ naøo laïi khoâng ñi ñoùn", nghó roài lieàn ñi theo ñoaøn ngöôøi ra thaønh nghinh ñoùn. Anh em gaëp nhau, Ñaïi-loä an uûi thaêm hoûi Ngu-loä: "Töø ngaøy bieät ly anh ñeán nay, em soáng ra sao?", ñaùp laø soáng raát khoå sôû, Ñaïi-loä noùi: "Sao em khoâng xuaát gia", Ngu-loä noùi: "Em raát ngu ñoän, ñaâu ai cho em xuaát gia". Ñaïi-loä khoâng bieát em mình coù thieän caên khoâng, lieàn quaùn bieát laø coù thieän caên, laïi quaùn bieát mình coù theå ñoä ñöôïc, lieàn noùi vôùi Ngu-loä: "Anh seõ ñoä cho em xuaát gia", Ngu-loä baèng loøng, Ñaïi-loä lieàn cho xuaát gia vaø cho thoï vieân cuï, sau ñoù baûo Ngu-loä ñoïc tuïng baøi keä: "Thaân ngöõ yù nghieäp khoâng taïo taùc, Khoâng xuùc naõo Höõu tình theá gian, Chaùnh nieäm quaùn bieát caûnh duïc khoâng,

Caùc khoå voâ ích neân xa lìa". Ngu-loä ñoïc tuïng baøi keä suoát trong ba thaùng maø vaãn khoâng thuoäc, trong khi ñoù maáy ñöùa chaên boø chæ nghe Ngu-loä ñoïc vaøi laàn ñaõ thuoäc loøng. Ngu-loä caûm phuïc lieàn ñeán choã maáy ñöùa chaên boø nhôø noù chæ caùch hoïc thuoäc, chuùng saún loøng giuùp Ngu-loä hoïc. Thöôøng phaùp cuûa chö Phaät, moãi naêm hai laàn caùc ñeä töû Thanh vaên ñeàu tuï taäp veà: Moät laø ngaøy raèm thaùng naêm saép an cö, hai laø ngaøy raèm thaùng taùm sau leã Tuøy yù. Tröôùc an cö caùc ñeä töû cuõng töï ñeán choã thaày thoï nghieäp ñeå tö duy ñoïc tuïng roài môùi ñeán thaønh aáp, thoân xoùm khaùc an cö. An cö xong caùc ñeä töû cuõng ñeán choã thaày thoï nghieäp trình baøy keát quaû tu taäp, coù chöùng ngoä gì ñeàu phaûi baïch cho thaày bieát. Luùc ñoù caùc ñeä töû cuûa Ñaïi-loä an cö xong ñeán choã thaày, Ngu-loä ñang thöøa söï Luïc chuùng, Luïc chuùng hoûi: "baïn ñoàng hoïc cuûa thaày ñeàu ñeán choã thaày thoï nghieäp, vì sao thaày khoâng ñeán?", ñaùp: "Suoát trong ba thaùng hoïc moät baøi keä vaãn chöa thuoäc, toâi ñeán ñeå laøm gì", Luïc chuùng noùi: "Haù cuï thoï khoâng nghe, neáu hoïc moät thöù gì maø khoâng huaân taäp thì khoâng ñöôïc keát quaû gì, thaày nay neân tìm ngöôøi daïy ñoïc tuïng". Ngu-loä nghe roài lieàn ñeán choã thaân giaùo sö thaân toäc baïch: "Cuùi xin thaùnh giaû chæ cho toâi moät vò thaày daïy ñoïc tuïng", Ñaïi-loä nghe roài lieàn suy nghó: "Lôøi noùi naøy laø do Ngu-loä töï taâm phaùt khôûi hay do ai khich phaùt", lieàn

quaùn bieát laø do ngöôøi khaùc khuyeân baûo, laïi quaùn xem Ngu-loä laø töø khuyeân khen ñöôïc giaùo hoùa hay töø quôû traùch, lieàn bieát laø phaûi töø söï quôû traùch. Quaùn bieát roài lieàn naém coå Ngu-loä keùo ra ngoaøi phoøng maéng raèng: “ngöôi laø ngöôøi chí ngu cöïc ngu, chí ñoän cöïc ñoän, ôû trong Phaät giaùo coù theå laøm ñöôïc gì”, Ngu-loä nghe roài ñöùng ngoaøi phoøng khoùc than: “Ta nay khoâng phaûi theá tuïc, cuõng khoâng phaûi xuaát gia, noåi khoå naøy bieát noùi vôùi ai”. Phaùp thöôøng cuûa chö Phaät laø trong taát caû thôøi hoaëc du haønh trong nuùi, trong röøng hay daïo quanh trong chuøa, luùc ñoù coù nhaân duyeân Phaät ñi ñeán phoøng cuûa Ñaïi-loä thaáy Ngu-loä ñang ñöùng beân ngoaøi buoàn khoùc lieàn hoûi: “Côù gì thaày ñöùng ôû ñaây buoàn khoùc?”, ñaùp: “Theá toân, con ngu ñoän khoâng coù thoâng minh trí hueä neân bò thaân giaùo sö ñuoåi ra ngoaøi phoøng, hieän taïi con khoâng phaûi theá tuïc cuõng khoâng phaûi xuaát gia, noåi khoå naøy con khoâng bieát noùi vôùi ai”, Phaät noùi: “Veà lyù thì khoâng nhö vaäy, Thaùnh giaùo Maâu ni khoâng phaûi laø Ñaïi sö cuûa thaày hay sao, nhöng Thaùnh giaùo naøy coù ñöôïc laø do ta trong ba voâ soá kieáp tu khoå haïnh vaø luïc ñoä vaïn haïnh ñöôïc thaønh töïu vieân maõn,thaày coù muoán theo ta thoï hoïc nghieäp khoâng?”, ñaùp: “Theá toân, con laø keû chí ngu chí ñoän, cöïc ngu cöïc ñoän, laøm sao coù theå thoï hoïc nghieäp ôû beân Phaät ñöôïc”, Theá toân lieàn noùi keä: “Ngöôøi ngu töï noùi ngu,

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 31
442

Ñaây môùi thaät ngöôøi trí, Keû ngu voïng xöng trí, Ñaây môùi thaät ngöôøi ngu”. Treân thöïc teá thì Theá toân ñích thaân daïy cho ngöôøi thoï hoïc töøng caâu töøng chöõ laø khoâng coù vieäc ñoù, cho neân Theá toân baûo A-nan-ñaø: “Thaày neân giaùo thoï cho Ngu-loä”, A-nan-ñaø im laëng nhaän lôøi nhöng cuõng nhö bao nhieâu thaày daïy tröôùc ñaõ daïy cho Ngu-loä, A-nan-ñaø ñeán choã Phaät baïch raèng: Theá toân, con khoâng theå daïy cho Ngu-loä hoïc ñöôïc nöõa”. Theá toân beøn keâu Ngu-loä ñeán daïy cho hai caâu “Toâi lau buïi, toâi tröø nhô”, nhöng Ngu-loä vaãn khoâng theå nhôù noåi. Theá toân bieát Ngu-loä nghieäp chöôùng naëng muoán khieán tröø dieät neân keâu Ngu-loä ñeán hoûi: “Thaày coù theå laøm coâng vieäc lau chuøi giaøy deùp cho caùc Bí-soâ khoâng?”, ñaùp: “Con laøm ñöôïc”, Phaät baûo: “Vaäy töø nay thaày neân lau chuøi giaøy deùp cho caùc Bí-soââ”. Ngu-loä vaâng lôøi Phaät daïy ñi laøm nhöng caùc Bí-soâ khoâng cho laøm, Phaät baûo caùc Bí-soâ: “Caùc thaày khoâng neân ngaên caûn, muoán khieán cho Ngu-loä dieät tröø nghieäp chöôùng thì trong luùc Ngu-loä laøm coâng vieäc aáy, caùc thaày neân daïy cho Ngu-loä hai caâu phaùp treân”. Caùc Bí-soâ vaâng lôøi Phaät daïy trong luùc Ngu-loä lau chui giaøy deùp lieàn daïy cho Ngu-loä hai caâu phaùp treân, Ngu-loä vöøa laøm vöøa ñoïc tuïng traûi qua moät thôøi gian tích luûy lieân tuïc, cuoái cuøng cuõng ñöôïc thoâng lôïi. Vaøo moät hoâm luùc sau ñeâm Ngu-loä boång suy nghó: “Theá toân baûo ta ñoïc tuïng hai caâu phaùp toâi lau buïi, toâi tröø nhô, hai caâu naøy coù nghóa laø gì?. Traàn caáu (buïi nhô) coù hai: Beân trong vaø beân ngoaøi, yù nghóa cuûa hai caâu phaùp naøy laø chæ beân trong hay chæ beân ngoaøi, laø nghóa ñen hay nghóa boùng?”. Do tö duy nhö theá neân hoát nhieân khai ngoä, thieän caên phaùt khôûi, nghieäp chöôùng tieâu

tröø, luùc ñoù töø taâm cuûa Ngu-loä boång hieån hieän ba baøi keä tuïng vi dieäu: “Buïi naøy laø duïc, chaúng phaûi buïi, Maät thuyeát duïc naøy chính laø buïi. Ngöôøi trí tröø ñöôïc duïc nhieãm naøy, Chaúng phaûi ngöôøi phoùng daät, khoâng theïn. Buïi naøy laø saân chaúng phaûi buïi, Maät thuyeát saân naøy chính laø buïi. Ngöôøi trí tröø ñöôïc saân nhueá naøy, Chaúng phaûi ngöôøi phoùng daät, khoâng theïn. Buïi naøy laø si chaúng phaûi buïi, Maät thuyeát si naøy chính laø bui. Ngöôøi trí tröø ñöôïc si ñoäc naøy, Chaúng phaûi ngöôøi phoùng daät, khoâng theïn”.

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 31
443

Luùc ñoù Ngu-loä tö duy yù nghæa cuûa baøi keä tuïng naøy, nhö lyù tu haønh döùt tröø ba ñoäc, sieâng naêng tinh taán ñoaïn tröø phieàn naõo, khoâng bao laâu sau chöùng quaû A-la-haùn, vaän taâm bình ñaúng thöông gheùt khoâng hai, phaù voû voâ minh thoaùt khoûi loàng nhoát, Thích Phaïm chö thieân thaûy ñeàu cung kính. Ngu-loä ngoài kieát giaø ngay taïi choã ngoài chöa ñöùng daäy, luùc ñoù Ñaïi- loä coù nhaân duyeân ñi qua thaáy Ngu-loä ngoài kieát giaø, duø laø baäc A-la-haùn nhöng neáu khoâng quaùn chieáu thì tri kieán khoâng sanh cho neân Ñaïi-loä keùo tay Ngu-loä lay daäy: “Cuï thoï, haõy ñöùng daäy taäp tuïng roài sau môùi tö duy”. Ngu-loä thaáy anh töø bi lay daäy neân khoâng rôøi choã ngoài duoãi daøi caùnh tay ra nhö caùi voøi voi tôùi phía sau anh, Ñaïi-loä quay laïi troâng thaáy ñieàu hi höõu naøy lieàn hoûi: “Cuï thoï ñaõ chöùng ñöôïc ñöùc thuø thaéng naøy roài phaûi khoâng?”, Ngu-loä im laëng thöøa nhaän. Nghe Bí-soâ Ngu-loä chöùng ñöôïc thaéng quaû, caùc ngoaïi ñaïo lieàn cheâ traùch: “Sa moân Kieàu-ñaùp-ma töï noùi: Ta chöùng dieäu phaùp heát söùc saâu xa, khoù bieát, khoù ngoä, khoù theå nghó baøn, chæ coù baäc ñaïi trí thoâng minh môùi coù theå thaáu hieåu ñöôïc, ñaây thaät laø lôøi hö voïng, vì sao, vì Ngu-loä laø keû chí ngu chí ñoän, cöïc ngu cöïc ñoän maø coøn chöùng nhaäp ñöôïc thì saâu xa… khoù theå nghó baøn ôû choã naøo?”. Theá toân nghe bieát roài lieàn suy nghó: “Ngöôøi ñeä töû naøy cuûa ta, ñöùc nhö nuùi Dieäu cao, taïi sao moïi ngöôøi ñeàu khôûi taâm huûy baùng, nay ñaõ ñeán luùc hieån döông thaéng ñöùc cuûa Ngu-loä”, nghó roài Theá toân baûo A-nan-ñaø: “Thaày ñeán baûo Ngu-loä ñi giaùo thoï ni chuùng”. A- nan-ñaø vaâng lôøi Phaät daïy ñeán baûo Ngu-loä ñi giaùo thoï ni chuùng, Ngu-loä nghe roài lieàn suy nghó: “YÙ gì Theá toân khoâng baûo caùc Bí-soâ kyø tuùc laïi baûo ta ñeán giaùo thoï ni chuùng, phaûi chaêng yù muoán ta hieån baøy thaéng ñöùc cuûa mình, nay ta neân laøm cho Theá toân vöøa yù”. Luùc ñoù coù Bí-soâ ni vaøo chuøa thænh giaùo thoï sö, ñeán hoûi vò Thoï söï: “Thaùnh giaû, laàn naøy ñeán phieân vò naøo laø giaùo thoï sö?”, ñaùp laø cuï thoï Ngu-loä. Bí-soâ ni nghe roài lieàn noùi vôùi nhau: “Ñaây roõ laø caùc ñaïi ñöùc khinh mieät nöõ nhôn chuùng ta. Bí-soâ naøy suoát ba thaùng khoâng thuoäc ñöôïc moät baøi keä tuïng, taïi sao laïi sai ñeán giaùo thoï chuùng ta chöù. Trong chö ni cuõng coù nhöõng vò laõo thoâng tam taïng, bieän taøi voâ ngaïi, laø baäc ñaïi phaùp sö, sao laïi sai ñeán giaùo thoï chöù, Chuùng ta thöû ñeán ñaûnh leã xem theá naøo”, noùi roài lieàn cuøng ñeán choã Ngu- loä ñaûnh leã baïch: “A-giaù-lôïi-da, chuùng Bí-soâ ni chuøa Vöông Vieân laø baïn ñeä cuûa chö taêng röøng Theä-ña xin vaán an ñaïi ñöùc coù ñöôïc ít

bònh, ít naõo khoâng, coù ñöôïc khinh an vaø an laïc truï khoâng, nay chuùng toâi ñeán thænh giaùo thoï sö", Ngu-loä ñaùp: "AÙo tyû ca (dòch laø phöông tieän, ngöõ yù naøy noùi raèng lôøi coâ vöøa noùi ñeàu laø phöông tieän höôùng ñeán Nieát-baøn. Neáu dòch laø ñöôïc thì tuy khoâng traùi vôùi loái dòch xöa nhöng traùi vôùi lyù phöông tieän,

vì vaäy giöõ nguyeân aâm khoâng dòch)". Caùc ni treân ñöôøng trôû veà chuøa noùi vôùi nhau: "Vò naøy cuõng bieát noùi laø aùo tyû ca". Vöøa vaøo ñeán trong chuøa chö ni lieàn hoûi laø ai ñeán giaùo thoï, ñaùp laø thaùnh giaû Ngu-loä, luùc ñoù chuùng möôøi hai Bí-soâ ni nghe roài lieàn noùi vôùi nhau: "Ñaây laø caùc ñaïi ñöùc khinh mieät nöõ nhôn... gioáng nhö ñoaïn vaên treân. Chuùng ta neân thieát laäp toøa sö töû cao 1hai khuyûu tay roài vaøo trong thaønh Thaát-la-phieät ñi khaép caùc nôi thoâng baùo cho moïi ngöôøi bieát tin: saùng mai trong chuøa Vöông Vieân coù vò ñaïi phaùp sö ñeán giaùo thoï chö ni thuyeát giaûng dieäu phaùp. Neáu ai nghe seõ ñöôïc Kieán ñeá, khoâng coøn luaân chuyeån trong sanh töû nöõa. Noùi nhö theá moïi ngöôøi seõ ñeán ñoâng ñaûo khieán cho Bí-soâ ñoù nín thinh, khoâng theå ñoái ñaùp gì ñöôïc seõ bò moïi ngöôøi cöôøi cheâ. Do nhaân duyeân naøy seõ khieán cho ngöôøi ngu kia khoâng trôû laïi giaùo thoï chuùng ta nöõa". Sau ñoù chuùng möôøi hai Bí-soâ naøy thöïc hieän theo nhöõng gì ñaõ baøn tính vôùi nhau, luùc ñoù cuï thoï Ngu-loä vaøo saùng sôùm ñaép y mang baùt vaøo thaønh khaát thöïc ñöôïc roài trôû veà boån xöù thoï thöïc, sau ñoù vaøo phoøng heä nieäm ñeán xeá chieàu môùi cuøng moät Bí-soâ tuøy tuøng ñeán chuøa Vöông Vieân. Vaøo trong chuøa ñaõ thaáy coù voâ löôïng traêm ngaøn ñaïi chuùng vaân taäp, trong ñoù coù ngöôøi ñöôïc thieän caên ñôøi tröôùc caûnh giaùc, hoaëc coù ngöôøi nhôø hieän duyeân khaûi ngoä. Luùc ñoù ñaïi chuùng thaáy Ngu-loä töø xa ñi ñeán lieàn noùi vôùi nhau: "Hai ngöôøi cuøng ñi ñeán, ai laø vò phaùp sö?", moät ngöôøi ñaùp: "Vò ñi tröôùc chính laø phaùp sö", ñaïi chuùng vöøa nghe noùi ñeàu sanh taâm xem thöôøng noùi vôùi nhau: "Caùc Bí-soâ ni coá taâm naõo loaïn chuùng ta, Bí-soâ Ngu-loä naøy suoát ba thaùng khoâng hoïc thuoäc moät baøi keä tuïng, haù coù theå giaùo thoï chö ni vaø noùi phaùp yeáu cho chuùng ta nghe hay sao?", moät ngöôøi noùi: Chuùng ta haõy chôø xem theá naøo, neáu coù theå noùi phaùp thì chuùng ta nghe, neáu coá yù treâu côït nhau thì chuùng ta ra veà khoâng haïi gì". Luùc ñoù cuï thoï Ngu-loä nhìn thaáy toøa sö töû cao nhö vaäy lieàn suy nghó: "Ñaây laø treâu côït ta hay laø cung kính ta?", nghó roài lieàn quaùn bieát laø coá yù treâu côït chöù khoâng phaûi coù taâm cung kính. Ngu-loä beøn duoãi caùnh tay phaûi ra nhö caùi voøi voi ñeø leân toøa cao laøm cho toøa sö töû haï thaáp xuoáng vöøa vôùi taàm ngoài roài an toïa. Luùc ñoù choã ñaïi chuùng quaù roäng khoâng theå nhìn thaáy heát neân phaùp sö lieàn nhieáp taâm nhaäp ñònh, nhaäp ñònh roài lieàn aån thaân khoâng hieän, töø trong khoâng trung ôû phöông Ñoâng hieän boán oai nghi ñi ñöùng naèm ngoài, nôi thaân tuoân ra nöôùc löûa... bieán hieän möôøi taùm caùch, ôû phöông Nam, Taây, Baéc cuõng nhö vaäy. Hieän thaàn thoâng roài trôû veà choã ngoài noùi vôùi Ñaïi chuùng: "Baûn thaân toâi suoát trong ba thaùng thoï trì moät baøi keä,

caùc vò coù vui thích nghe nghóa cuûa baøi keä ñoù khoâng, duø cho suoát baûy ngaøy ñeâm ôû nôi moãi chöõ moãi caâu phaân bieät nghóa cuûa noù cuõng chöa theå heát ñöôïc. Caùc vò laéng nghe: Caâu

thöù moät thaân ngöõ yù nghieäp khoâng taïo aùc yù noùi Phaät khoâng muoán caùc höõu tình taïo nghieäp aùc. Thaân nghieäp taïo aùc laø saùt, ñaïo daâm; ngöõ nghieäp taïo aùc laø voïng ngöõ, ly giaùn ngöõ, thoâ aùc ngöõ vaø yû ngöõ; yù nghieäp taïo aùc laø tham, saân vaø taø kieán. Ñoái vôùi ba nghieäp thaân ngöõ yù Phaät khoâng muoán caùc höõu tình tuøy taâm taïo aùc...". Keá kheùo daãn duï ñeå laøm roõ nghóa cuûa nöûa baøi keä, tuy noùi chöa xong nhöng trong chuùng coù moät vaïn hai ngaøn höõu tình ñeàu xa lìa traàn caáu ñöôïc phaùp nhaõn thanh tònh Kieán ñeá; hoaëc ñöôïc Noaõn, ñaûnh, nhaãn , theá ñeä nhaát phaùp; hoaëc ñöôïc quaû Döï löu, Nhaát lai, Baát hoaøn, neáu xuaát gia thì chöùng quaû A-la-haùn ; hoaëc phaùt taâm caàu Thanh vaên boà ñeà hoaëc Ñoäc giaùc boà ñeà hoaëc Voâ thöôïng boà ñeà, ñaïi chuùng ñoàng loaït quy y Tam baûo khen ngôïi laø dieàu chöa töøng coù. Cuï thoï Ngu-loä noùi phaùp yeáu cho moïi ngöôøi nghe, chæ daïy ñöôïc lôïi hæ roài ra veà, chuùng Bí-soâ ni hoan hæ phuïng haønh, rieâng chuùng möôøi hai Bí-soâ ni khoâng toaïi boån hoaøi ngoài im laëng khoâng noùi. Luùc ñoù ôû röøng Theä-ña Luïc chuùng töø xa thaáy Ngu-loä trôû veà cuøng suy nghó khoâng bieát Ngu-loä coù khieán cho nhieàu ngöôøi khoâng sanh tín kính hay khoâng, nhöng khoâng theå ñoái dieän hoûi, lieàn hoûi Bí-soâ tuøy tuøng, Bí-soâ naøy ñaùp: "Thaät laø ñieàu hi höõu nhieäm maàu, hoaøn toaøn khoâng coù moät ai sanh taâm baát tín. Hoài Phaät ôû nöôùc Ba-la-neâ tö taïi röøng Thi-loäc-ba phen chuyeån phaùp luaân cho chuùng nhôn thieân, thì hoâm nay Ngu-loä laïi tuøy chuyeån. Duø giaûng chöa xong nöûa baøi keä cuõng ñaõ khieán ñaïi chuùng chöùng quaû voâ bieân, thuù höôùng ñaïo Boà ñeà, quy y Tam baûo". Ngu-loä ñeán choã Phaät ñaûnh leã roài ngoài moät beân, sau ñoù Phaät baûo caùc Bí-soâ: "Trong caùc ñeä töû Thanh vaên cuûa ta, ngöôøi taâm kheùo giaûi thoaùt chính laø Ngu-loä", Theá toân khen ngôïi ngöôøi trì giôùi mau ñöôïc giaûi thoaùt, cheâ traùch ngöôøi phaù giôùi chìm ñaém trong sanh töû roài baûo caùc Bí-soâ: Tröôùc kia laø saùng cheá, baây giôø laø tuøy khai, neân noùi laïi hoïc xöù naøy nhö sau: "Neáu laïi coù Bí- soâ, Taêng khoâng sai lieàn töï ñeán giaùo thoï Bí-soâ ni, tröø ñöôïc thaéng phaùp, phaïm Ba-daät-ñeå-ca." Neáu laïi coù Bí-soâ laø chæ cho Luïc chuùng. Taêng khoâng sai laø khoâng baïch nhò yeát ma sai. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu caùc Bí-soâ ôû ngoaøi giôùi sai ngöôøi thì chuùng phaïm AÙc-taùc, ngöôøi ñöôc sai giaùo thoï phaïm Ñoïa. Tuy ôû trong giôùi sai ngöôøi maø chaúng phaûi vaøo ngaøy Baûo-saùi-ñaø thì chuùng phaïm AÙc-taùc, ngöôøi ñöôïc sai phaïm Ñoïa. Tuy ôû trong giôùi vaøo ngaøy Baûo-saùi-ñaø nhöng chuùng khoâng nhoùm hoïp, phaïm toäi ñoàng nhö treân. Neáu phaùp sai khoâng coù loãi, nhöng chaúng phaûi laø ngöôøi trì giôùi, phaïm toäi ñoàng nhö treân. Tuy laø ngöôøi trì giôùi nhöng chaúng

phaûi ña vaên, chöa ñuû hai möôi haï; tuy ñuû hai möôi haï nhöng khoâng phaûi ngöôøi raønh ngoân ngöõ ñoâ thaønh vaø tieáng ñòa phöông; tuøy raønh tieáng noùi ñoâ thaønh vaø ñòa phöông nhöng töøng nhieãm oâ Bí-soâ ni khoâng nhö phaùp saùm tröø; tuy ñaõ trôû laïi thanh tònh nhöng ñoái vôùi taùm phaùp tha thaéng khoâng theå phaân bieät chæ daïy cho ni; tuy coù theå phaân bieät chæ daïy nhöng ñoái vôùi taùm phaùp toân troïng laïi khoâng theå phaân bieät, neáu khoâng ñaày ñuû nhöõng phaùp keå treân thì chuùng ñeàu phaïm AÙc-taùc, ngöôøi ñöôïc sai ñeàu phaïm Ñoïa. Neáu sai nhö phaùp, caùc ñöùc vieân maõn thì chuùng taêng khoâng loãi, ngöôøi ñöôïc sai khoâng phaïm. Neáu ôû truù xöù khoâng coù ngöôøi giaùo thoï ni thì neân löôïc boû phaùp giaùo thoï. Neáu khi Bí-soâ ni ñeán thænh giaùo thoï, vò thöôïng toïa neân baûo: “Naøy caùc Bí-soâ ni, Taêng giaø coù hoøa hôïp thanh tònh khoâng phaïm loãi khoâng, nay trong Taêng khoâng coù vò naøo thích hôïp ñeán giaùo thoï ni chuùng, caùc Bí-soâ ni neân caån thaän chôù coù buoâng lung”, ni chuùng ñaùp: “AÙo-tyû-ca” roài ñaûnh leã caùo töø ra veà. Tröôøng hôïp khoâng phaïm laø ngöôøi phaïm ban ñaàu hoaëc si cuoàng taâm loaïn bò thoáng naõo böùc baùch. Luùc ñoù caùc Bí-soâ ñeàu nghi ñeán thænh hoûi Theá toân: “Vì nhaân duyeân gì chuùng möôøi hai Bí-soâ ni muoán laøm vieäc khoâng lôïi ích cho cuï thoï Ngu- loä laïi trôû thaønh vieäc ñaïi lôïc ích, cuùi xin Theá toân noùi roõ nhaân duyeân”, Theá toân baûo caùc Bí-soâ: “Chaúng phaûi môùi ngaøy nay hoï muoán laøm vieäc khoâng Lôïi-ích laïi trôû thaønh vieäc ñaïi Lôïi-ích, maø töø ñôøi xa xöa 1hai vò naøy cuõng ñaõ muoán laøm vieäc khoâng Lôïi-ích laïi trôû thaønh vieäc ñaïi Lôïi-ích. Caùc thaày laéng nghe: Quaù khöù trong moät thoân xoùm coù moät Baø-la-moân cöôùi vôï chöa bao laâu lieàn sanh moät ñöùa con trai, cöù nhö vaäy sanh ñöôïc möôøi hai ñöùa con trai, daàn daàn tröôûng thaønh cuøng cöôùi vôï ôû chung trong moät nhaø neân nhaø ñöôïc laøm roäng theâm ra. Meï chuùng khoâng bao laâu sau laâm bònh qua ñôøi, cha chuùng tuoåi giaø suy neân hai maét môø daàn khoâng nhìn thaáy roõ söï vaät. möôøi hai ngöôøi con daâu luùc choàng khoâng coù ôû nhaø lieàn tö thoâng vôùi ngöôøi ngoaøi. Ngöôøi cha tuy maét môø nhöng tai nghe gioûi phaân bieät laø con mình, con daâu hay keû laï lieàn bieát caùc con daâu taø haïnh quôû traùch khoâng neân laøm. Caùc con daâu bieát cha choàng töùc giaän coù theå ñem baát lôïi cho mình neân noùi vôùi nhau: “Chuùng ta khoâng cho oâng ta aên thöùc aên ngon”. Töø hoâm ñoù ngöôøi cha choàng chæ ñöôïc aên côm thoâ dôû troän vôùi nöôùc giaám, aên khoâng noåi neân ngöôøi cha noùi cho caùc con bieát, caùc ngöôøi con cuûa oâng lieàn hoûi vôï: “Taïi sao laïi cho cha toâi aên côm thoâ dôû troän vôùi nöôùc giaám nhö theá?”, caùc ngöôøi vôï noùi vôùi choàng: “Do taïi oâng phöôùc heát chöù chuùng toâi coù loãi gì, khi môùi naáu laø gaïo traéng, naáu chín lieàn thaønh gaïo ñoû, troän vôùi söõa laïc thôm ngon thì bieán thaønh nöôùc giaám”, ngöôøi choàng nghe roài

lieàn noùi: “Ñaâu coù lyù ñoù”, ngöôøi vôï noùi: “Neáu anh khoâng tin thì haõy ñích thaân quan saùt”. Sau ñoù caùc ngöôøi vôï baøn vôùi nhau: “Chuùng ta ñaõ noùi vôùi choàng nhö theá thì phaûi tìm caùch traùnh hoïa”, baøn xong lieàn ñeán choã thôï goám hoûi: “OÂng coù theå laøm caùi choõ ñoâi coù chung moät naép ñaäy, beân trong moãi nöûa choõ coù hai ngaên, moãi beân chöùa ñöôïc vaøi thaêng, ñöôïc khoâng?”, thôï goám noùi: “Neáu traû tieàn gaáp ñoâi thì toâi seõ laøm”. Caùc ngöôøi vôï naøy baèng loøng, ñeán ngaøy mang choõ ñoâi naøy veà naáu côm cho cha choàng aên, ôû choã khuaát caùc baø ñaõ cho gaïo ñoû vaøo moät ngaên, ngaên kia cho nöôùc daám cuûa nöûa choõ beân trong; sau ñoù ñem caùi choõ ñoâi naøy ñeán tröôùc caùc oâng choàng ôû trong nöûa choõ coøn laïi cho gaïo traéng vaøo moät ngaêm, ngaên kia cho nöôùc söõa laïc thôm ngon roài naáu, khi chín côm hoï hoûi ngöôøi choàng: “Côm söõa ñaõ chín, môøi cha aên tröôùc hay laø anh aên tröôùc?”, ngöôøi choàng noùi: “Haõy môøi cha aên tröôùc”. Ngöôøi vôï lieàn xôùi côm gaïo ñoû vaø muùc nöôùc daám ñöa cho cha choàng, sau ñoù xôùi côm gaïo traéng vaø muùc nöôùc söõa ñöa cho choàng. Ngöôøi con trai taän maét thaáy roõ söï vieäc lieàn noùi vôùi ngöôøi cha: “Phöôùc ñöùc cuûa cha thaät söï ñaõ tieâu heát roài, trong cuøng moät choõ con thaáy choõ gaïo traéng vaø nöôùc söõa vaøo naáu roõ raøng, khi chín xôùi cho cha laïi bieán thaønh côm ñoû vôùi nöôùc daám”, ngöôøi cha nghe roài suy nghó: “Ta töø nhoû ñeán giôø khoâng laøm ñieàu khi doái, khi ra tìm sanh keá ta ñeàu nhö phaùp kieám tieàn, côù sao baây giôø phöôùc nghieäp cuûa ta laïi tieâu heát. Phaûi chaêng ñaây laø haïnh aùc cuûa con daâu, ñaõ laøm ñieàu doái traù löøa gaït ta”. Nghó roài ngöôøi cha chôø luùc khoâng coù ngöôøi moät mình vaøo trong beáp moø tìm caùi choõ naáu côm, tìm thaáy ñöôïc caùi choõ ñoâi, sôø vaøo beân trong thaáy coù hai ngaên, lieàn ñem caùi choõ naøy caát giaáu, sau ñoù ñôïi caùc con trai coù maët ñoâng ñuû, ñem caùi choõ ra noùi vôùi caùc con trai: “Naøy caùc con, chaúng phaûi phöôùc cuûa cha heát maø caùi choõ naøy laøm cho cha heát phöôùc”, oâng lieàn noùi baøi keä: “Naøy caùc con neân bieát, Choõ hai buïng moät naép, Moät buïng coù hai ngaên, Neân cha phöôùc nghieäp heát”. Caùc ngöôøi con thaáy roõ söï vieäc roài phaån noä loâi vôï ra ñaùnh nghieâm trò roài noùi: “Neáu taùi phaïm ta seõ ñaùnh baèng gaäy vaø ñuoåi ra khoûi nhaø”. Sau ñoù caùc ngöôøi vôï baøn vôùi nhau: “Chuùng ta neân laøm phöông tieän khaùc gieát cheát oâng ta”, luùc ñoù coù ngöôøi baùn raén ñeán nhaø, caùc ngöôøi vôï naøy hoûi ngöôøi baùn raén: “Coù baùn raén ñoäc khoâng?”, ngöôøi baùn raén hoûi: “Muoán mua raén soáng hay raén cheát?”, ñaùp laø caàn raén ñoäc cheát, ngöôøi baùn raén suy nghó: “Hoï caàn raén ñoäc cheát phaûi chaêng muoán gieát ngöôøi cha choàng”,

nghó roài lieàn hoûi: “Caùc vò ñònh traû bao nhieâu?”, ñaùp: “OÂng ñoøi bao nhieâu toâi traû baáy nhieâu”. Raén ñoäc khi bò gieát chaát ñoäc cuûa noù taäp trung ôû ñaàu vaø ôû ñuoâi, ngöôøi baùn raén thaû ra moät con raén ñoäc ñaäp noù cheát roài chaët boû ñaàu ñuoâi, ñöa khuùc buïng cho caùc ngöôøi vôï naøy, nhaän tieàn roài ñi. Caùc ngöôøi vôï naøy ñem raén naáu canh ñöa cho cha choàng vaø noùi: “Coù canh thòt

ngon, cha aên ñöôïc khoâng?", cha choàng nghe roài lieàn suy nghó: "Chuùng noù naáu canh thòt cho ta aên, phaûi chaêng muoán gieát ta", laïi nghó: "Ta nay giaø yeáu, maét môø laïi nhieàu bònh taät, khoâng coù ai moät beân saên soùc giuùp ñôõ, coù phaûi chuùng muoán gieát ta hay khoâng ta cuõng phaûi aên", nghó roài lieàn noùi muoán aên. Khi aên canh xong, do khí raén trong canh laøm cho maøng maét cuûa oâng tieâu daàn khieán oâng nhìn thaáy ñöôïc moïi vaät, nhöng oâng noùi doái laø khoâng oån. Caùc con daâu nghe roài muoán oâng mau cheát, lieàn hoûi: "Cha coù muoán aên nöõa khoâng?", noùi roài muùc ñöa theâm cho oâng aên, oâng aên theâm maét caøng theâm saùng, thaáy roõ ñöôïc moïi vaät nhöng doái laø khoâng oån, naèm vuøi khoâng daäy. Caùc con daâu cho raèng cha choàng khoâng oån thaät neân khoâng ngaïi cuøng ngöôøi ngoaøi laøm vieäc phi phaùp, ngöôøi cha choàng caàm gaäy ñeán tröôùc hoï noùi raèng: "Ta nay maét ñaõ thaáy roõ nhö tröôùc, caùc ngöôi khoâng ñöôïc laøm vieäc toài baïi naøy tröôùc maët ta", caùc con daâu hoå theïn nín thinh. Naøy caùc Bí-soâ, ngöôøi cha Baø-la-moân xöa kia chính laø Ngu-loä, möôøi hai ngöôøi con daâu chính laø chuùng möôøi hai Bí-soâ ni. Xöa kia muoán haïi maïng soáng cuûa ngöôøi cha choàng laïi trôû thaønh ñaïi lôïi; ngaøy nay muoán laøm sæ nhuïc laïi trôû thaønh hieån döông Thaùnh ñöùc". Caùc Bí-soâ vaãn coøn nghi thænh hoûi: "Theá toân, cuï thoï Ngu-loä tröôùc kia taïo nghieäp gì nay ñöôïc laøm thaân ngöôøi heát söùc ngu ñoän nhö vaäy?", Phaät noùi: "Bí-soâ Ngu-loä naøy vôùi nghieäp ñaõ taïo theo thôøi gian taêng tröôûng nay chín muoài thaønh quaû baùo hieän tieàn. Naøy caùc Bí-soâ, taát caû loaøi höõu tình vôùi quaû baùo thieän aùc do nghieäp taïo ra chaúng phaûi laø ñòa thuûy hoûa phong ngoaøi giôùi laøm cho thaønh thuïc; maø ôû ngay trong uaån xöù giôùi cuûa töï thaân laøm cho thaønh thuïc", lieàn noùi keä: "Daàu khieán traûi traêm kieáp, Nghieäp ñaõ laøm khoâng maát, Khi hoäi ñuû nhaân duyeân, Töï chieâu laáy quaû baùo". Quaù khöù luùc con ngöôøi thoï hai vaïn tuoåi coù Phaät Ca-dieáp-ba ra ñôøi ñuû möôøi hieäu: Nhö lai, ÖÙng chaùnh ñaúng giaùc, Minh-haïnh-tuùc, Thieän- theä, Theá-gian-giaûi, Voâ-thöôïng-só, Ñieàu-ngöï-tröôïng-phu, Thieân-nhôn- sö, Phaät, Baïc-giaø-phaïm. Chuùng ñeä töû Thanh vaên coù hai vaïn ngöôøi ñeàu ôû

nöôùc Ba-la-neâ-tö, Ngu-loä laø moät trong soá chuùng kia, laõo thoâng ba taïng, laø baäc ñaïi phaùp sö, nhöng do taùnh xeûn phaùp khoâng daïy cho ngöôøi duø laø moät baøi keä boán caâu. Sau khi maïng chung sanh leân thieân cung, heát phöôùc trôû xuoáng laøm ngöôøi sanh trong nhaø ñoà teå, lôùn leân soáng vôùi ngheà moå heo. Beân thoân xoùm naøy caùch beân thoân xoùm kia moät con soâng, beân thoân xoùm ñoù saép ñeán ngaøy tieát hoäi, ngöôøi moå heo naøy suy nghó: "Neáu ta laøm thòt nhieàu con heo ñem qua ñoù baùn, neáu baùn khoâng heát, thòt bò oâi seõ loã voán. Ta neân chôû heo qua ñoù, ñeán ngaøy tieát hoäi môùi gieát laáy thòt baùn, nhö vaäy khoâng coù toån thaát laïi coøn thu nhieàu lôïi". Nghó roài lieàn coät heo boû leân thuyeàn chôû qua beân thoân xoùm kia, heo ôû treân thuyeàn chen laán nhau laøm cho thuyeàn troøng traønh maát thaêng baèng neân caû ngöôøi vaø heo ñeàu rôi xuoáng nöôùc, taát caû heo ñeàu bò cheát chìm coøn ngöôøi moå heo thì troâi theo doøng nöôùc. Luùc ñoù ôû beân soâng trong moät khu röøng coù naêm traêm vò Ñoäc

giaùc nöông ôû, moät vò ra bôø soâng laáy nöôùc thaáy coù moät ngöôøi theo doøng nöôùc troâi xuoáng khoâng bieát laø cheát hay soáng. Vò Ñoäc giaùc naøy duoãi caùnh tay höõu ra nhö caùi voøi voi keùo ngöôøi aáy vaøo bôø ñeán treân baõi caùt khoâ ñeå uùp maët xuoáng roài ñi. Ngöôøi nay sau khi oùi möõa heát nöôùc trong buïng ra beøn ñöùng daäy ngoù boán phía thaáy coù daáu chaân ngöôøi, lieàn laàn theo daáu chaân ñi ñeán choã vò Ñoäc giaùc ñaûnh leã vaø xin nöông ôû. Haèng ngaøy ngöôøi naøy haùi rau traùi cung caáp cho caùc vò Ñoäc giaùc, caùc vò Ñoäc giaùc cuõng bôùt phaàn aên cuûa mình cho ngöôøi aáy. Neáp soáng cuûa caùc vò Ñoäc giaùc möôøi moät kieát giaø tónh löï neân ngöôøi naøy cuõng ngoài kieát giaø theo, sieâng naêng tu nieäm khoâng bao laâu sau chöùng ñöôïc ñònh Voâ töôûng, sau khi maïng chung sanh leân coõi trôøi Voâ töôûng, heát tuoåi thoï sanh trôû laïi laøm ngöôøi. Naøy caùc Bí-soâ, ngöôøi ñoà teå xöa kia chính laø Bí-soâ Ngu-loä, do xöa kia xeûn phaùp cho ñeán boán caâu keä cuõng khoâng giaûng noùi cho ngöôøi nghe, kieáp soáng keá tieáp laïi gieát nhieáu suùc sanh sau ñoù laïi sanh leân coõi trôøi Voâ töôûng, do nghieäp duyeân kia neân ngaøy nay heát söùc ngu ñoän. Cho neân caùc Bí-soâ chôù neân xeûn phaùp, phaûi ñem taâm thanh tònh giaûng noùi chaùnh phaùp, ñoái vôùi caùc höõu tình thöôøng sanh taâm töø maãn, xa lìa taø ñònh, neân hoïc nhö theá.”

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.